

ዳኞች፡- ተሻገር ገ/ስላሴ

ሙስጠፋ አህመድ

ተፈሪ ገበየሁ

ሸምሱ ሲርጋጋ

አብርሃ መሰለ

- አመልካች፡- 1. ወ/ሮ እሴተማርያም አክሎግ
- 2. ወ/ሪት ወይንሸት አክሎግ
- 3. አቶ መክብብ አክሎግ

የቀረበ የለም

ተጠሪ፡- የለም

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍ ር ድ

ይህ ጉዳይ ውርስ ጥያቄን የሚመለከት ነው። አመልካቾች ለአ.አ.ከተማ የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት ባቀረቡት የአያታቸው ወ/ሮ ደብረወርቅ ሀ/ሚካኤል ወራሽነት ይረጋገጥልን በማለት አቅርበዋል። የአባታቸው ሻለቃ አክሎግ አድማሱ ወራሽነት ያረጋገጡ ሲሆን የወላጅ አባታቸውን እናት ወራሽነት ለማረጋገጥ የቀረበ አቤቱታ ነው። ወላጅ አባታቸው በ1981 ዓ/ም ከዚህ አለም በሞት የተለዩ ሲሆን አያታቸው ወ/ሮ ደብረወርቅ ሀብተ ሚካኤል የሞቱት ደግሞ በ1978 ዓ/ም ነው። በመጀመሪያ የተመለከተው ፍርድ ቤቱም አያታችሁ ከአባታችሁ ቀድመው የሞቱ ስለሆኑ ተተኪ ወራሽ ልትሆኑ አትችሉም በማለት ብይን ሰጥተዋል። በዚህ ብይን ባለመስማማት አቤቱታቸውን ለአ.አ.ከተማ ይግባኝ ሰሚና ለሰበር ሰሚ ችሎት ቢያቀርቡም ተቀባይነት ሳያገኝ በትእዛዝ ሰርዞውታል። የሰበር አቤቱታው የቀረበውም ይህንኑ የበታች ፍርድ ቤቶች ውሳኔን በመቃወም ለማስለወጥ ነው። የአመልካቾች ተወካይ የካቲት 10 ቀን 2007 ዓ/ም በፃፉት የሰበር

አቤቱታ በበታች ፍ/ቤቶች ብይን ትእዛዝ መሰረታዊ የሆነ የህግ ስህተት ተፈጽሟል የሚሉባቸውን ምክንያቶች ዘርዘረው አቅርቦዋል። ይዘቱም ባጭሩ ወላጅ አባታችን እናቱ ከሞቱ ጀምሮ እስከ ሞተበት ጊዜ ድረስ በህመም ላይ እንደነበር ለስር ፍርድ ቤቶች አስረድተን እያለን የአያታች ወራሽነት አታረጋግጠም መባሉ ከፍተኛ የህግ ስህተት ያለበት ነው። ወላጅ አባታችን ለ3 አመት የአልጋ ቁራኛ ሆኖ የእናቱን ወራሽነት ሳያረጋግጥ ቢቀርም አመልካቾች ተተኪ ወራሾች የአያታችንን ወራሽነት የሚከለክለን አንዳችም ህግ የሌለ በመሆኑ የስር ፍርድ ቤቶች የሰጡትን ብይንና ትእዛዝ በመሻር የአያታቸውን ወራሽነት እንዲረጋገጥላቸው አቤቱታቸውን አቅርቦዋል።

የአመልካቾች የሰበር አቤቱታ ተመርምሮ ተተኪ ወራሾች ሊሆኑ አይችሉም በማለት የተሰጠ ብይን ከፍ/ብ/ሀ/ቁ/ 830፣831/3/844 እና 839 አንፃር ለመመርመር በሰበር ችሎቱ ሊታይ ይገባል በመባሉ ሊቀርብ የቻለው የጉዳይ አመጣጥ ባጭሩ ከላይ እንደተገለጸው ሲሆን ይህ ችሎትም የሰበር አቤቱታ ከቀረበበት ብይን እና አግባብነት ካላቸው የህግ ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ በሚከተለው መልኩ መርምሮታል።

የአመልካቾች ጥያቄ ወላጅ አባታቸውን ተክተው የአያታቸው ወራሽነት እንዲረጋገጥላቸው ነው። የስር ፍርድ ቤቶች ደግሞ ተተኪ ወራሾች ልትሆኑ አትችሉም በማለት ብይን ሰጥተዋል። የፍ/ብ/ሀ/ቁ/ 842/3/ ስር እንደተመለከተው የሚች ልጆች የመጀመሪያ ደረጃ ወራሾች ሲሆኑ ልጆች ቀድመው ከሞቱና ወደታች የሚቆጠር ተወላጅ ትተው ከሆነ ተወላጆቹ ወላጃቸውን ተክተው ሚችን እንደሚወርሱ ያመለክታል። የተተኪ ወራሽነት የተፈፀሙት ወሰን ወደ ታች የሚቆጥሩ ተወላጆች እንደሆነ መረዳት ይቻላል። ወላጅ አባታቸው የእናታቸው የመጀመሪያ ደረጃ ወራሽ ናቸው። አመልካቾችም የወላጅ አባታቸው የመጀመሪያ ደረጃ ወራሾች እንደሆኑ የህጉ መገንዘብ ይቻላል። ተተኪ ወራሽ ለመሆን ከፍ/ብ/ሀ/ቁ/ 842/3/ አንፃር ሲታይ የአመልካቾች ጥያቄ የሚያሟላ አይደለም። ምክንያቱም ወላጅ አባታቸው የእናታቸው የመጀመሪያ ደረጃ ወራሽ በመሆን የወረሱ ስለሆነ የምትክ ጉዳይ ሊነሳ አይችልም። በሌላ አነጋገር አመልካቾች አባታቸውን ተክተው አያታቸውን መውረስ የሚችሉት አባታቸው ከአያታቸው በፊት የሞቱ እንደሆነ ብቻ ነው። ስለሆነም የስር ፍርድ ቤቶች የሰጡት ብይንና ትእዛዝ መሰረታዊ የሆነ የህግ ስህተት የተፈጸመበት ሆኖ አልተገኘም። በሌላ በኩል አመልካቾች የሚች አባታቸውን ወራሽነት ስለማረጋገጣቸው ከክርክሩ ስለተረዳን አባታቸው የወረሱትን ንብረት ለመጠየቅ ይህ ውሳኔ አያግዳቸውም ብለናል። በዚህ መሰረትም የሚከተለው ውሳኔ ሰጥተናል።

ው ሳ ኔ

1. የአዲስ አበባ ከተማ የመጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት በመ/ቁ/ 1118/07 ጥር 6 ቀን 2007 ዓ/ም የሰጠው ብይን፤ የአ/አ ከተማ ይግባኝ ሰሚ ፍ/ቤት በመ/ቁ/23073 ጥር 21 ቀን 2007 ዓ/ም እና የአ/አ ከተማ ሰበር ሰሚ ችሎት በመ/ቁ/ 23140 የካቲት 2 ቀን 2007 ዓ/ም የሰጡት ትእዛዝ በፍ/ብ/ስ/ስ/ህ/ቁ/ 348/1/መሰረት በአብላጫ ድምጽ ጸንቷል።
2. በዚህ ፍ/ቤት ያወጡትን ወጭና ኪሳራ ግራ ቀኙ ለየራሳቸው ይቻሉ። መዘገቡ ተዘግቷል፤ ወደ መዘገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአራት ዳኞች ፊርማ አለበት።

የልዩነት ሀሳብ

የአመልካቾቹ መሰረታዊ የአቤቱታ ነጥብ ወላጅ አባታችን ሻለቃ አክሎግ አድማሱ ከወላጅ እናታቸው ከወ/ሮ ደብረወርቅ ሀብተ ሚካኤል በኋላ የሞቱ በመሆኑ አባታችን የነበራቸው እናታቸውን የመውረስ መብት ለእኛ ለሻለቃ አክሎግ አድማሱ ልጆች እና ወራሾች የሚተላለፍ መሆኑ ተረጋግጦ ማስረጃ ይሰጠን የሚል መሆኑን ከስር ጀምሮ ከሚያቀርቡት ክርክር መገንዘብ ይቻላል። በመሰረቱ ለአንድ ውርስ ወራሽ የሆነ አንድ ሰው ውርሱ ከተከፈተ በኋላ የሞተ እንደሆነ የወራሽነቱ መብቶች ለርሱ ወራሾች የሚተላለፉ ስለመሆኑ በፍትሐብሔር ሕግ ቁጥር 833 ተመልክቷል። ከአውራሹ አስቀድሞ የሞተን ወራሽ ተክቶ መውረስ (ቁጥር 844 (2) እና ከአውራሹ በኋላ የሞተን ወራሽ ተክቶ መውረስ (ቁጥር 833) የተለያዩ ጉዳዮች ናቸው። በመሆኑም ለአቤቱታው አግባብነት ያለው የፍትሐብሔር ሕግ ድንጋጌ ቁጥር 844 (2) ሳይሆን 833 ነው። እንዲህ ከሆነ ደግሞ በቁጥር 833 ድንጋጌ መሰረት ከአውራሹ በኋላ የሞተ ወራሽ ተተኪ ወራሾች መሆናቸው ተረጋግጦ ማስረጃ እንዲሰጣቸው አመልካቾቹ ያቀረቡት የዳኝነት ጥያቄ ተቀባይነት የሚያጣበት ሕጋዊ ምክንያት አይኖርም። በመሆኑም አቤቱታ የቀረበበት ውሳኔ ተሽሮ በአመልካቾቹ አቤቱታ መሰረት ሊወሰን ይገባው ነበር በማለት ስሜ በተራ ቁጥር ሁለት የተመለከተው ዳኛ የልዩነት ሀሳቤን አስፍራለሁ።

መ/ተ

የማይነበብ የአንድ ዳኛ ፊርማ አለበት